

D/266/12.00.01/2026

120 §

Muutos perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014/Valmistavan opetuksen lisäopetus

Liitteenä Muutosmääräys/Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 muuttaminen

Liitteenä Perusopetuksen opetussuunnitelman muutokset 1.8.2026 lähtien

Liitteenä Huoltajakysely Guardian Survey Huhtikuu 2026

Liitteenä Oppilaskysely S2-opetus ja oman äidinkielen opetus Huhtikuu 2026

Liitteenä Opettajakysely S2-opetus ja oman äidinkielen opetus Huhtikuu 2026

Valmistelijat: Minna Antinoja, vt. sivistystoimenjohtaja

Kemin, Tornion, Keminmaan, Simon ja Ylitornion yhteinen ops-työryhmä: Heli Veijola, Kemi, Anni Honkonen ja Rondik Donski, Tornio, Hanna Saksi, Keminmaa Katja Tervonen, Simo, Salli Kärkkäinen, Janika Utriainen, Leena Hepola, Maria-Liisa Rissanen-Liikanen Ja Pyry Pöyhtäri, Kemi

Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistellut perusopetuslain muutoksen, jonka seurauksena tehdään muutoksia perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 (104/011/2014) valtakunnallisen opetussuunnitelman luvuissa koskien perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetusta.

Luvun 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen alaotsikon 5.4 Opetuksen järjestämistapoja on lisätty luku 5.4.4 Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus. Kohtaan 5.6 kirjataan paikallisesti päätettävät asiat

(<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/tekstikappale/429108>)

1.8.2026 voimaantulevat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on julkaistu valtakunnallisessa ePerusteet -palvelussa maaliskuussa 2026. Kemin ja Tornion kaupunki, sekä Keminmaan ja Simon kunta ovat valmistelleet muutokset yhteistyössä. Työtä on ohjannut jokaisen em. kunnan ylimmästä sivistysjohdosta koostunut ohjausryhmä ja päivitystyötä on tehnyt jokaisen kunnan nimeämä kunnan opettajaedustaja yhteisessä työryhmässä.

Opetushallitus on esittänyt kirjattavat muutokset sellaisenaan 5.4.4 lukuun. Mikäli opetussuunnitelmaa ei ole paikallisesti tarkennettu, noudatetaan valtakunnallisia perusteita alueellisena opetussuunnitelmana. Opetuksen järjestäjäkohtaisesti ja paikallisesti päätettäviä asioita käsitellään opetussuunnitelman luvussa 5.6.

Oppilaille, huoltajille ja henkilökunnalle on toteutettu kuntalaiskuulemiset huhtikuussa 2026 Wilman kautta lähetetyllä kyselyllä. Kuulemisten tulokset on huomioitu mahdollisuuksien mukaan opetussuunnitelman muutosten laadinnassa ja tulevassa uudistustyössä.

Vt. sivistystoimenjohtajan esitys:

Sivistyslautakunta hyväksyy perusopetuksen opetussuunnitelman muutokset perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksesta 1.8.2026 alkaen.

Sivistyslautakunnan päätös:

Esitys hyväksyttiin.

**Meri-Lapin alueellisen perusopetuksen opetussuunnitelman
opetussuunnitelmamuutokset perusopetuksessa järjestettävä valmistavan
opetuksen lisäopetuksesta 1.8.2026 alkaen**

**Luvun 5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen alaotsikon 5.4
Opetuksen järjestämistapoja on lisätty luku 5.4.4 Perusopetuksessa järjestettävä
valmistavan opetuksen lisäopetus. Kohtaan 5.6 kirjataan paikallisesti päätettävät
asiat**

5 Oppimista ja hyvinvointia edistävä koulutyön järjestäminen

5.4 Opetuksen järjestämistapoja

5.4.4 Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Kunta voi järjestää maahanmuuttajille perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta. Valmistavan opetuksen lisäopetusta saavat oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita. Opetusta järjestetään sellaiselle ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on tarkoitettu perusopetukseen valmistavasta opetuksesta perusopetukseen siirtyville oppilaille, joilla ei ole vielä riittävää peruskielitaitoa koulun opetuskielessä. (Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 5 §.)

Perusopetukseen siirtyvillä oppilailla tarkoitetaan oppilaita, jotka ovat päättäneet valmistavan opetuksen samana tai sitä edeltävänä vuonna. Oppilaan edun kannalta on tarkoituksenmukaista, että hän siirtyy perusopetuksessa järjestettävään valmistavan opetuksen lisäopetukseen suoraan perusopetukseen valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen on tarkoituksenmukaista ohjata oppilaat, joilla on vielä perusopetukseen valmistavan opetuksen jälkeen kehittyvä alkeiskielitaito (A1) opetuskielessä (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus) tai puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria. Myös oppilaat, jotka siirtyvät valmistavasta opetuksesta perusopetukseen sen loppuvaiheessa, voivat tarvita valmistavan opetuksen lisäopetusta.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan järjestää enintään vuoden ajaksi (Laki perusopetuslain muuttamisesta 103/2025 9 §). Oppilaan tarvetta valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan säännöllisesti, ja se voidaan päättää vuoden aikana niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse sitä.

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetusta saavan oppilaan oppimisen ja osaamisen arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita.

Opetuksen tavoitteet ja sisältö

Perusopetuksessa järjestettävän valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaan peruskielitaitoa opetuskielessä ja eri tiedonalojen kielissä.

Peruskielitaidolla tarkoitetaan sellaisia suomen/ruotsin kielen valmiuksia, joita oppilas tarvitsee perusopetuksessa. Tiedonalojen kielen hallinnalla tarkoitetaan oppilaan valmiuksia lukea, ymmärtää ja tulkita eri oppiaineiden tekstejä sekä tuottaa niitä.

Valmistavan opetuksen lisäopetus on kielitietoista opetusta. Opetuksessa keskitytään kullekin oppiaineelle ominaisten tekstien yhteiseen tarkasteluun, tekstien tyypillisten piirteiden löytämiseen ja opiskelun edellyttämien tekstien ohjattuun tuottamiseen suullisesti ja kirjallisesti sekä oppiainekohtaisen sanavaraston vahvistamiseen.

Oppilas etenee opinnoissaan paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettyjen vuosiluokkakohtaisten tavoitteiden mukaisesti. Myös opinnoissa eteneminen tavoitekokonaisuuksittain on mahdollista valmistavan opetuksen lisäopetuksessa. Tällöin noudatetaan luvussa 5.4.3 kuvattuja periaatteita.

Opetukseen ohjaaminen ja opetuksen järjestäminen

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarve arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee perusopetukseen valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kanssa. Jos oppilas siirtyy valmistavan opetuksen lisäopetukseen myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä oppilasta opettavien perusopetuksen opettajien kanssa. Arviointi kohdistuu opetuskielen peruskielitaitoon ja eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjataan lähtökohtaisesti ne oppilaat, joiden peruskielitaito opetuskielessä on pääasiassa vielä kehittyvän alkeiskielitaidon (A1) vaiheessa. Tällöin oppilas selviää useimmin toistuvista arkisista koulun kielenkäyttötilanteista. Hän osaa nimetä tuttuja asioita sekä tunnistaa puhutusta ja kirjoitetusta kielestä tuttuja sanoja ja ilmauksia, lyhyitä ohjeita ja tuttuja aiheita. Opetuspuheesta ja opetuksessa käytetyistä teksteistä hän ymmärtää aiheen kuvien ja ydinsanojen avulla ja osaa tuottaa lyhyitä tekstejä. Oppilas tarvitsee malleja ja tukea tekstien ymmärtämiseen, tulkitsemiseen ja tuottamiseen. (Kehittyvän kielitaidon asteikko, suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus.)

Oppilaalle voidaan laatia suunnitelma opintoja varten opettajien yhteistyönä.

Suunnitelmassa kuvataan oppilaan opetuskielen opetuksen tavoitteet erityisesti niissä oppiaineissa, joissa valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan sekä muut valmistavan opetuksen lisäopetuksen tavoitteet. Suunnitelmaa laativat opettajat käyvät keskustelun

valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeesta ja tavoitteista oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa.

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus on joustavaa, suunnitelmallista ja oppilaan tarpeiden mukaan muuttuvaa. Valmistavan opetuksen lisäopetusta annetaan oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana samanaikaisesti yhteisopetuksena, erillisinä lisätunteina, pienemmässä ryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena. Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivien pituuden enimmäismäärät.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämiseksi koulussa voidaan nimetä vastuuopettaja. Vastuuopettaja osallistuu yhteistyössä muiden opettajien kanssa oppilaan suunnitelman ja työjärjestyksen laatimiseen ja voi toimia myös yhteis- ja samanaikaisopettajana valmistavan opetuksen lisäopetuksessa.

5.6 Paikallisesti päätettävät asiat

Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Mikäli opetuksen järjestäjä tarjoaa perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta, opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat:

- oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaamisen käytännöt
- yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa
- valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytännöt
- oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet, jos suunnitelmaa käytetään
- oppilaiden opiskelun ja oppimisen seuraamisen ja valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arvioinnin käytännöt vuoden aikana

Mikäli Keminmaassa järjestetään perusopetuksessa järjestettävää valmistavan opetuksen lisäopetusta, toteutetaan se Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014), perusopetuslain sekä voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Lisäopetus on osa perusopetusta ja oppilaat ovat perusopetuksen oppilaita.

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen tarpeen arviointi ja opetukseen ohjaaminen

Oppilaan tarve valmistavan opetuksen lisäopetukseen arvioidaan lähtökohtaisesti perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa. Arvioinnin tekee valmistavaa opetusta antanut opettaja yhteistyössä muiden oppilasta opettaneiden opettajien kanssa.

Mikäli oppilas siirtyy perusopetukseen ja lisäopetuksen tarve tulee esille myöhemmin, arviointi tehdään yhteistyössä oppilasta opettavien perusopetuksen opettajien kanssa.

Arviointi kohdistuu:

- opetuskielen peruskielitaitoon
- eri oppiaineiden tiedonalojen kielen hallintaan.

Valmistavan opetuksen lisäopetukseen ohjataan ensisijaisesti oppilaat, joiden opetuskielen taito on pääosin kehittyvän alkeiskielitaidon (A1–A1.2) tasolla tai joilla on puutteellinen tai vähäinen koulunkäyntihistoria tai jotka siirtyvät perusopetukseen valmistavan opetuksen loppuvaiheessa.

Yhteistyö perusopetukseen valmistavan opetuksen kanssa

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnittelu ja toteutus perustuvat tiiviiseen yhteistyöhön perusopetukseen valmistavan opetuksen ja perusopetuksen välillä. Siirtymävaiheessa hyödynnetään oppilaan valmistavan opetuksen suunnitelmaa sekä muuta pedagogista dokumentaatiota.

Yhteistyön tavoitteena on turvata opetuksen jatkumo, oppilaan kielellinen kehittyminen sekä sujuva integroituminen perusopetukseen.

Valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämisen periaatteet, vastuut ja yhteistyökäytännöt

Valmistavan opetuksen lisäopetus on kielitietoista opetusta, joka tukee oppilaan peruskielitaidon ja oppiaineiden tiedonalaakohtaisen kielen kehittymistä. Opetus on suunnitelmallista, joustavaa ja oppilaan tarpeista lähtevää.

Lisäopetusta voidaan järjestää:

- samanaikais- tai yhteisopetuksena perusopetuksen oppituntien aikana
- erillisinä lisätunteina, kuten opetuskielen tukiopetuksena
- pienryhmässä tai henkilökohtaisena ohjauksena

Opetusta voidaan antaa myös oppituntien ulkopuolella huomioiden koulupäivän enimmäispituutta koskevat säädökset.

Koulussa **voidaan** nimetä valmistavan opetuksen lisäopetuksesta vastaava opettaja. Vastuuopettaja koordinoi opetuksen järjestämistä, osallistuu oppilaan suunnitelman ja työjärjestyksen laatimiseen sekä toimii yhteistyössä muiden opettajien kanssa, tarvittaessa yhteis- tai samanaikaisopettajana.

Lisäopetuksen konkreettiset järjestelyt ja resurssit kuvataan koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Oppilaan valmistavan opetuksen lisäopetuksen suunnitelman laatimisen periaatteet

Oppilaalle **voidaan** laatia valmistavan opetuksen lisäopetusta koskeva suunnitelma. Suunnitelma laaditaan oppilasta opettavien opettajien yhteistyönä ja siinä kuvataan:

- oppilaan kielellisen kehittymisen tavoitteet
- ne oppiaineet, joissa lisäopetusta annetaan
- opetuksen toteuttamistavat ja tarvittavat tukitoimet.

Suunnitelman tavoitteista ja sisällöistä keskustellaan oppilaan ja huoltajan kanssa.

Oppilaan opiskelun ja oppimisen seuraaminen sekä lisäopetuksen tarpeen arviointi lukuvuoden aikana

Oppilasta opettavat opettajat seuraavat oppilaan opiskelun etenemistä ja lisäopetuksen tarvetta seurataan säännöllisesti lukuvuoden aikana. Arvioinnin perusteella lisäopetusta voidaan jatkaa, muuttaa tai päättää. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa noudatetaan perusopetuksen arvioinnin periaatteita.

Valmistavan opetuksen lisäopetus voidaan päättää myös ennen enimmäiskeston täyttymistä niissä oppiaineissa, joissa oppilas ei enää tarvitse lisäopetusta.